

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

FACTORS TOWARD TEACHER' S QUALITY OF WORK LIFE
IN SECONDARY SCHOOL UNDER THE SECONDARY EDUCATION
SERVICE AREA OFFICE 4

สุภัค วงศ์ภักดี^{1*}, สุเมธ งามกนก² และ สมพงษ์ ปันนุ³

Supak Wongpakdee^{1*}, Sumet Ngarmkanok² & Sompong Punhoon³

ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี ประเทศไทย^{1*,2}

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี ประเทศไทย³

Educational Administration, faculty of education, Burapha University Chon Buri Thailand^{1*,2}

Department of Research and Applied Psychology, faculty of education, Burapha University Chon Buri Thailand³

supaklee@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน ปัจจัยด้านความท้าทายในการปฏิบัติงาน และคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน และปัจจัยด้านความท้าทายในการปฏิบัติงาน กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี 3) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี จากปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน และปัจจัยด้านความท้าทายในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างคือครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยจัดแบ่งกลุ่มประชากรตามสหวิทยาเขตจากนั้นกำหนดขนาดตัวอย่างด้วยตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่าง แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 322 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และจังหวัด

สระบุรีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบมาตรประเมินค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .92 สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แบบหลายขั้นตอน เพื่อเลือกสมการพยากรณ์ที่ดีที่สุด และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรีในภาพรวมแล้วอยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี พบว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมการทำงานและปัจจัยด้านความท้อแท้ในการปฏิบัติงานสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู

3. ในการศึกษาเพื่อสร้างสมการพยากรณ์นั้น พบว่า มีตัวแปร จำนวน 5 ตัว สามารถร่วมกันในการพยากรณ์คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรีได้

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิตการทำงาน ครูโรงเรียนมัธยม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

ABSTRACT

This research aims to study on factor levels on work environment, dejection in performance, and teacher's quality of work life in secondary school under The Secondary Education Service Area Office 4 in order to further study on the relationship between factor on quality of work life and factors on dejection in performance, and quality of work life of teacher in secondary school under The Secondary Education Service Area Office 4 as well as to create prediction towards teacher's quality of work life in secondary school under The Secondary Education Service Area Office 4 based on factors on work environment and dejection in performance by using questionnaire created by the researcher. The sample group of this research was 322 teachers in secondary schools under The Secondary Education Service Area Office 4. The sample group was determined by using Krejcie & Morgan's formulaic table. Statistics used in data analysis were basic statistics for calculating percentage, mean, Standard Deviation, Pearson's Correlation, and Stepwise Multiple Regression Analysis in order to analyze factors influencing on

teacher's quality of work life in secondary school under The Secondary Education Service Area Office 4.

The results showed that

1. The overall picture of factor on work environment of teacher in secondary schools under The Secondary Education Service Area Office 4 was in high level.

2. Factors on work environment and dejection in performance had relationship with teacher's quality of work life in secondary schools under The Secondary Education Service Area Office 4 in all dimensions both in positive and negative.

3. For factors on work environment and dejection in performance, in overall, they were be able to be used for predicting teacher's quality of work life. It was found that there were 4 factors affecting to higher level of teacher's quality of work life including factors on instructional management, welfare and benefits, physical characteristics of workplace, and appointment against personal success.

Keywords: quality of work life, secondary school teacher, The Secondary Education Service Area Office 4

บทนำ

ภาครัฐและเอกชนได้ให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์มากขึ้นทั้งนี้เพราะทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรให้เจริญเติบโตก้าวหน้า จึงหันมาให้ความสนใจกับคุณภาพชีวิตในการทำงาน (Quality of Work Life) ของผู้ปฏิบัติงาน ในองค์กร คุณภาพชีวิตที่ดีมีความสุขนั้นจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบหลายด้านรวมกันทั้งในความเป็นนามธรรมและรูปธรรม ดังนั้นในพุทธศักราช 2542 ประเทศไทยจึงต้องมีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาคุณภาพการศึกษา ให้ตอบสนองความต้องการของสังคม ให้ผู้เรียนมีศักยภาพในการแข่งขันและร่วมมือกันอย่างสร้างสรรค์

ในสังคมโลก มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ความคิด ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และสามารถดำรงชีวิตให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550 - 2554) และการศึกษานั้นเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ ครูจึงถือว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้างทรัพยากรบุคคลให้เป็นพลเมืองที่ดีและมีคุณภาพ

งานของครูเป็นงานมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า แต่บ่อยครั้งสภาพแวดล้อมของสถานที่ทำงานมักไม่เอื้ออำนวยต่อการทำงาน การขาดแคลนสื่อเทคโนโลยี เครื่องมือที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอน หรือแม้แต่การขาดการยอมรับจาก

เพื่อนร่วมงาน การไม่ได้รับความสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา ล้วนเป็นสิ่งที่บั่นทอนจิตใจของครูทั้งสิ้น เพราะสภาพแวดล้อมในการทำงานก็เป็นส่วนหนึ่งที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงาน การทำงานในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมจะส่งผลให้เกิดปัญหาทางกายภาพและทางจิตวิทยาตลอดจนการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีได้ ครูไม่ได้มีเพียงภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอนเท่านั้นแต่ครูยังมีงานที่ต้องรับผิดชอบนอกเหนือจากงานสอน ครูต้องมีการเข้าร่วมการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองซึ่งบ่อยครั้งมักมีการจัดการอบรมในช่วงวันหยุด และด้วยภาระหน้าที่อันหนักหนาและความคาดหวังที่สังคมมีต่อครู ทำให้การทำงานของครูบ่อยครั้งประสบกับความเครียดและความกดดันในการทำงาน จนเป็นผลให้ครูเกิดความเหนื่อยล้า ความท้อแท้ที่จะปฏิบัติหน้าที่

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. 2545 ได้เน้นความสำคัญของครูอาจารย์ไว้ในหมวดที่ 7 ว่าด้วย ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ในมาตรา 55 บัญญัติใจความสำคัญว่าให้มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทนสวัสดิการและสิทธิประโยชน์สำหรับข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้มีรายได้ที่เพียงพอเหมาะสมกับฐานะทางสังคมและวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับตัวบ่งชี้พื้นฐานด้านการบริหารและพัฒนาสถาบันว่าให้มีการส่งเสริมด้านคุณภาพชีวิตที่เหมาะสมกับความเป็นครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น

จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูให้ดีขึ้นเพื่อให้ครูมีขวัญกำลังใจที่ดี มีความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างเต็มความสามารถ

จากสภาพปัญหาดังกล่าวมานั้น เป็นเหตุผลให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี พร้อมทั้งศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี โดยหวังว่าข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้จะสามารถเป็นแนวทางให้การบริหารงานบุคคลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี นำไปวางแผนกำหนดนโยบายส่งเสริมคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในสังกัดได้อย่างเหมาะสม รวมถึงใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุง แก้ไขเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน ปัจจัยด้านความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน และคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนมัธยม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน และ

ปัจจัยด้านความท้าทายในการปฏิบัติงาน กับ คุณภาพชีวิตการทำงานของครู ในโรงเรียนมัธยม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และ จังหวัดสระบุรี

3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์คุณภาพชีวิตในการทำงานของครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี จากปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน และ ปัจจัยด้านความท้าทายในการปฏิบัติงาน

ประโยชน์ที่ได้รับของการวิจัย

1. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูล สำหรับนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี

2. ผลการวิจัยในครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี เพื่อจะได้นำข้อมูลไปปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการบริหารงานด้านการบริหารงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลสำหรับให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตในการทำงาน ที่จะช่วยสร้างแรงจูงใจในการทำงานอย่างเต็มศักยภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลไม่ว่าอาชีพใด ๆ ตำแหน่งใด ยอมประสบปัญหาในการทำงานด้วยกันทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากตนเองหรือจากสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของ ดีเซนโซ และรอปบินส์ (Decenzo & Robbins, 1998) และแนวคิดของ แมสแลค และแจคสัน (Maslach & Jackson, 1981) บางส่วนมาเป็นปัจจัยในการศึกษา ประกอบด้วย ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมการทำงานและปัจจัยด้านความท้าทายในการปฏิบัติงานปัจจัยดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโดยผู้วิจัยได้ยึดแนวคิดของ วอลตัน (Walton, 1975) มาเป็นกรอบแนวคิดสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ อันประกอบด้วย ค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม สภาพการทำงานที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ การพัฒนาความสามารถของบุคคล ความก้าวหน้าและมั่นคงในงาน การบูรณาการด้านสังคม สิทธิส่วนบุคคล ความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานกับชีวิตส่วนตัว และความเป็นประโยชน์แก่สังคม

2. ขอบเขตด้านประชากร

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี จำนวน 2,568 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยจัดแบ่งกลุ่มประชากรตามสหวิทยาเขต จากนั้นกำหนดขนาดตัวอย่างด้วยตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ (Krejcie and Morgan, 1970) แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 322 คน

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี จำนวน 2,568 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัด

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน

1. ลักษณะทางกายภาพ
2. การจัดการเรียนการสอน
3. สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูล
4. เพื่อนร่วมงาน
5. ผู้บังคับบัญชา

คุณภาพชีวิตในการทำงาน

1. ค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม
2. สภาพการทำงานที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ
3. การพัฒนาความสามารถของบุคคล
4. ความก้าวหน้าและมั่นคงในงาน
5. การบูรณาการด้านสังคม
6. สิทธิส่วนบุคคล
7. ความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานกับชีวิตส่วนตัว
8. ความเป็นประโยชน์แก่สังคม

ปัจจัยด้านความท้าทายในการปฏิบัติงาน

1. ความอ่อนล้าทางอารมณ์
2. การสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคล
3. ความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยจัดแบ่งกลุ่มประชากรตามสหวิทยาเขต จากนั้นกำหนดขนาดตัวอย่างด้วยตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ (Krejcie and Morgan, 1970) แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 322 คน

เครื่องมือวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนแบบมาตรประเมินค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูสร้างขึ้นจากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในการทำงานของ Miltion (1981) Gilmer(1973) Moos (1974) ซึ่งแบ่งเป็น 5 ด้านดังนี้ 1) ด้านลักษณะทางกายภาพ 2) การจัดการเรียนการสอน 3) สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูล 4) เพื่อนร่วมงาน และ 5) ผู้บังคับบัญชา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยด้านความท้าทายในการปฏิบัติงานของครู สร้างขึ้นโดยอาศัยกรอบแนวคิดของ Muldary (1983) Iwanick (1983) Faber and Mille r (1981) Walsh (1973) Garton (1983) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้คือ 1) ความอ่อนล้าทางอารมณ์ 2) การสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคล และ 3) ความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี สร้างขึ้นโดยการ

สังเคราะห์ตามแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตในการทำงาน ซึ่งจากการศึกษาพบว่าแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการทั้งในและนอกประเทศมีความคล้ายคลึงกันและตรงกับแนวคิดของวอลตัน (Walton, 1975) ในทุกข้อดังนั้นผู้วิจัยจึงยึดแนวคิดของวอลตันมาเป็นตัวแปรสำคัญซึ่งประกอบด้วยคุณภาพชีวิตใน 8 ด้าน คือ 1) ค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม 2) สภาพการทำงานที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ 3) การพัฒนาความสามารถของบุคคล 4) ความก้าวหน้าและมั่นคงในงาน 5) การบูรณาการด้านสังคม 6) สิทธิส่วนบุคคล 7) ความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานกับชีวิตส่วนตัว และ 8) ความเป็นประโยชน์แก่สังคม

การสร้างเครื่องมือวิจัย การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร งานวิจัย ทฤษฎี และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตการทำงาน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตในการทำงาน

2. นำแนวคิด ทฤษฎีและข้อมูลต่าง ๆ ทั้งหมด มาร่างแบบสอบถามเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมตามเนื้อหาและความถูกต้องในการใช้ภาษา

3. เสนอแบบสอบถามต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการใช้ภาษาเพื่อให้สามารถวัดได้ตรงกับเรื่องที่ต้องการศึกษา จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item - Objective

Congruence : IOC) ซึ่งข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 - 1.00 คัดเลือกไว้สามารถใช้ได้

4. เสนอแบบสอบถามต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try - out) กับครูผู้สอนในโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 30 คนแล้วนำมาวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถามคุณภาพของเครื่องมือวิจัยการวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถามได้ผลดังนี้

5.1 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item - Total Correlation) ทั้งนี้โดยเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปใช้เป็นข้อคำถามในแบบสอบถามผลปรากฏว่า ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามอยู่ระหว่าง .45 - .83, .36 - .85, .22 - .74 ตามลำดับ

5.2 นำแบบสอบถามทุกตอนมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach, 1990) และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .92

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยมีขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพาถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัด

ปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. จัดส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองและส่งทางไปรษณีย์

3. ติดตามแบบสอบถามส่วนที่ยังไม่ได้ส่งคืนด้วยตนเอง โดยได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งสิ้น 322 ฉบับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ระดับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. การวิเคราะห์ระดับปัจจัยด้านความท้าทายในการปฏิบัติงาน ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4. ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบหลายขั้นตอน

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู โรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัด

ปทุมธานี และจังหวัดสระบุรีในภาพรวม อยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยด้านความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของครู ในโรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี มีค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับน้อย

3. คุณภาพชีวิตในการทำงานของครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับมาก

4. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานและ ปัจจัยด้านความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู ในโรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี พบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงานและปัจจัยความท้อแท้ในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี ในทุกด้านโดยมีความสัมพันธ์ทั้งในทางบวกและทางลบ

5. การพยากรณ์ คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในโรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี จากตัวแปรปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน และปัจจัยด้านความท้อแท้ในการปฏิบัติงานพบว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานและปัจจัย

ด้านความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในภาพรวมสามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูได้ร้อยละ 53.2

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากปัจจัยทั้งสองปัจจัยซึ่งประกอบด้วยปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมการทำงานและปัจจัยด้านความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน มีตัวแปรจำนวน 5 ตัวที่สามารถร่วมกันอธิบายคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรีได้ อันประกอบด้วย ตัวแปรด้านการจัดการเรียนการสอน ตัวแปรด้านสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูล ตัวแปรด้านลักษณะทางกายภาพของสถานที่ทำงาน ตัวแปรด้านความไม่สมหวังตนหรือไม่ใช่ในผลสำเร็จของตน และตัวแปรด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์ โดยทั้ง 5 ตัวแปรสามารถอธิบายคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูได้ในระดับสูงที่เป็นเช่นนี้ เพราะตัวแปรทั้งหมดนี้ถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากที่สุดต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูอาชีพครูเป็นอาชีพที่มีความรับผิดชอบสูง มีภาระงานที่หนัก และต้องเจอกับสภาวะกดดันจากสิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่น สถานที่ทำงาน เพื่อนร่วมงาน นักเรียน ครอบครัว หรือผู้ปกครองนักเรียนในชุมชนด้วย ดังนั้นหากได้รับการมอบหมายงานด้านการจัดการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมทั้งด้านความรู้ความสามารถ ความพอดีในการได้รับมอบหมายงานก็จะทำให้ครูมีความสุขในการปฏิบัติงาน รวมไปถึงการได้รับสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลที่ดีทั้งในรูปของเงินและไม่ใช่งิน

ลักษณะทางกายภาพของสถานที่ทำงานที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานมีเครื่องมือเครื่องใช้มีสะดวกต่อการปฏิบัติงานก็จะช่วยสร้างความสุขในการทำงานได้เช่นกัน โดยสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ชญาภา รวิวรรณ (Raviwan, 2009) ที่ศึกษาความพอใจของครูโรงเรียนเอกชนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนพบว่า การมอบหมายหน้าที่ การจัดการเรียนการสอนที่ตรงความรู้ ความสามารถส่งผลให้การปฏิบัติงานของครูเป็นไปด้วยความราบรื่นรวมถึงการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานจะสร้างความพอใจและส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีในการปฏิบัติงานได้นอกจากนี้งานวิจัยของ กรองแก้ว อยู่สุข (Yoosuk, 1994) ยังพบว่าสภาพแวดล้อมที่ดีส่งผลต่อผู้เรียนและบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้วย ส่วนการไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน ซึ่งหมายถึงความไม่พอใจในผลงาน ไม่ประสบความสำเร็จนั้น หากครูมีความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตนเอง จะกลายเป็นแรงกระตุ้นให้ครูมีการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุรีย์พร เตรีมประสิทธิ์ (Treamphasit, 1998) ที่พบว่า ปัจจัยสูงใจในการทำงานให้เกิดผลสำเร็จสัมพันธ์กับความไม่สมหวังในผลสำเร็จของงาน

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ตัวแปรที่เพิ่มคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้นเมื่อมีค่าของตัวแปรสูงขึ้น ได้แก่ตัวแปรดังต่อไปนี้

2.1 ลักษณะทางกายภาพของสถานที่ทำงาน สามารถร่วมพยากรณ์คุณภาพชีวิตในการทำงานของครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรีได้

ทั้งนี้เพราะสภาพแวดล้อมทางกายภาพประกอบไปด้วย สถานที่ต่าง ๆ ในที่ทำงาน อาคาร ห้องทำงานห้องสุขา ห้องสมุด รวมไปถึงจนถึงอุปกรณ์เครื่องใช้ในที่ทำงาน ซึ่งจัดได้ว่าสภาพแวดล้อมมีความสำคัญอย่างยิ่งกับการทำงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ กรองแก้ว อยู่สุข (Yoosuk, 1994) ที่ว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในโรงเรียน นั้นเป็นสิ่งสำคัญต่อการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากหากมีสภาพแวดล้อมที่ดีและเอื้อต่อบรรยากาศในการเรียนรู้จะเป็นผลให้ผู้เรียนและบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพใจที่ดี อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้และปฏิบัติงานต่อไป (Richard E Walton) อ้างใน (Bualoung, 2007) ได้เสนอแนวคิดว่า คนทำงานจะมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีจะต้องมีสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ หมายถึงสถานที่ทำงานที่สะอาด ปราศจากการรบกวนจากแสง เสียงและกลิ่นเหม็น มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ มีการป้องกันและรักษาความปลอดภัย กล่าวคือหากสถานที่ทำงานมีบรรยากาศที่ส่งเสริมการทำงานก็จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดี ในทางตรงกันข้ามถ้าบรรยากาศในการทำงานไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานก็ทำให้คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูไม่ดีไปด้วย

2.2 การจัดการเรียนการสอน สามารถร่วมพยากรณ์คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัด

ปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี ได้ ทั้งนี้เพราะหน้าที่หลักของครูคือการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนมีผลต่อการสอนหรือการทำงานของครูเป็นอย่างมาก หากมีการกำหนดหน้าที่ของครูได้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ก็จะช่วยให้ครูมีความสุขกับการสอนส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดีของครู ตลอดจนการสนับสนุนเรื่องสื่อเทคโนโลยี การจัดชั่วโมงสอนที่พอดี และการจัดกิจกรรมพัฒนาครูด้วย ซึ่งมีงานวิจัยของสิริเพ็ญ คงพิทยพันธ์ (Kongphitayaphan, 2005) ศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อสภาพแวดล้อมในการทำงานในโรงเรียนเอกชนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่าความพึงพอใจของครูโรงเรียนเอกชนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะโรงเรียนเอกชนเข้มงวดกับการสรรหาผู้ที่มีความเหมาะสมมาปฏิบัติหน้าที่การสอนหนังสือ คำนึงถึงความรู้ความสามารถ ภูมิการศึกษาของครู เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ของครูเป็นไปด้วยความราบรื่น เพราะครูมีความพึงพอใจในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชญาภา รวีวรรณ (Raviwan, 2009) ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงานกับความพร้อมในการทำงาน กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ที่พบว่าความพึงพอใจของครูด้านสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติได้แบ่งสวัสดิการภาครัฐไว้ 2 ประการอย่างชัดเจน คือสวัสดิการที่รัฐจัดให้ และสวัสดิการที่นอกเหนือจากที่รัฐจัดให้

ศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มีการกำหนดแผนการสอนได้เหมาะสมกับครู และมุ่งเน้นให้ครูได้ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ทุกโรงเรียนในสังกัดไม่เว้นแม้แต่โรงเรียนที่อยู่ห่างไกล

2.3 สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลสามารถร่วมพยากรณ์คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในโรงเรียนมัธยมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี ได้ ทั้งนี้เพราะสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูล เป็นเรื่องที่สำคัญอันจะช่วยสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน เช่นการลาหยุด ค่ารักษาพยาบาล ค่ายานพาหนะ ค่าศึกษาบุตร การให้เรียนต่อ เป็นต้น การมีสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลที่ผู้ปฏิบัติงานพึงพอใจจะส่งเสริมให้มีคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชญาภา รวีวรรณ (Raviwan, 2009) ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงานกับความพร้อมในการทำงาน กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ที่พบว่าความพึงพอใจของครูด้านสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติได้แบ่งสวัสดิการภาครัฐไว้ 2 ประการอย่างชัดเจน คือสวัสดิการที่รัฐจัดให้ และสวัสดิการที่นอกเหนือจากที่รัฐจัดให้

2.4 ความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตนสามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตการทำงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี ได้ร้อยละ 16.7 ความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน สามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี ได้ ทั้งนี้เพราะตามแนวคิดของ วุฒินันท์ อุปสิทธ์ (Ouppasit, 2007) ได้ให้แนวคิดว่าการไม่สำหวั้งในผลสำเร็จของตนนั้น หมายถึงความรู้สึกไม่สบายใจที่ไม่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานของตนไม่เพียงพอในผลงานรู้สึกอึดอัดใจจนประเมินค่าตนเองในทางที่ไม่ดี รู้สึกกังวลใจว่าตนเองไร้ความสามารถและไม่สามารถที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จตามที่คาดหวังไว้ได้ ดังนั้นถ้าหากครูเกิดความรู้สึกที่ไม่สมหวังในผลสำเร็จของตนเองก็จะส่งผลด้านลบต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู พบว่าความไม่สมหวังในผลสำเร็จในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับน้อยทั้งนี้เป็นเพราะองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีมีความคาดหวังต่อผลการปฏิบัติงานของครูไว้สูงมากทั้งเรื่องการสอน การปฏิบัติหน้าที่อื่น การสร้างนวัตกรรมใหม่ในการจัดการเรียนการสอนเมื่อครูมีภาระงานหลายด้านมากทำให้ปฏิบัติงานได้ไม่สำเร็จในทุกด้านซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทฤษฎี หลิมทอง (Lemtong, 2007) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความท้อแท้ในการทำงานของครูเทศบาล สังกัดตะกั่วป่า จังหวัดพังงา ด้านความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตนอยู่ในระดับต่ำ

3. ตัวแปรที่มีค่าลดลงแล้วส่งผลให้คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสูงขึ้น มีเพียงตัวแปรเดียวได้แก่ ตัวแปรด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์ ซึ่งความอ่อนล้าทางอารมณ์หมายถึงการหมดกำลังใจ หมดแรงกายแรงใจที่จะทำงาน มีความคับข้องใจ เกิดความเครียดจากการทำงานและมีเจตคติที่ไม่ดีต่อบุคคลอื่นโดยความอ่อนล้าทางอารมณ์จะส่งผลให้คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูนั้นลดลง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บารอน และกรันเบอร์ (Baron and Greenberg) ที่เห็นว่าความอ่อนล้าทางจิตใจ จะทำให้เกิดความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ทำให้ผลงานลดลง ดังนั้นเมื่อความอ่อนล้าทางอารมณ์ของครูลดลงจึงส่งผลให้คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสูงขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการศึกษาค้นคว้านี้ แสดงให้เห็นว่าหากจะสร้างคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรีให้สูงขึ้น ควรจะต้องมีการให้ความสำคัญกับ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ครูได้ทำงานบรรลุเป้าหมายของตนเองที่ได้วางไว้และเกิดความก้าวหน้าในการทำงาน การคำนึงถึงลักษณะทางกายภาพของสถานที่ทำงาน รวมถึงเรื่อง การให้สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการทำงาน

และชีวิตครอบครัวอันจะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงาน นอกจากปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานแล้ว ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาเรื่องคุณภาพชีวิตในการทำงานทุกเรื่อง ประกอบด้วย ค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม สภาพการทำงานที่ปลอดภัย และส่งเสริมสุขภาพ การพัฒนาความสามารถของบุคคล การสร้างความก้าวหน้าและมั่นคงในงาน การบูรณาการด้านสังคม สิทธิส่วนบุคคล การสร้างความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงาน และชีวิตส่วนตัวและส่งเสริมให้เกิดความเป็นประโยชน์แก่สังคม

2. นอกจากจะให้ความสำคัญในการสร้างคุณภาพชีวิตในการทำงานให้สูงขึ้น แล้วนั้น ต้องมีการจัดการกับปัจจัยบางประการที่ส่งผลให้คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูลดลงด้วย ได้แก่ ปัจจัยด้านความท้อแท้ในการปฏิบัติงานโดยเฉพาะเรื่องความอ่อนล้าทางอารมณ์ ซึ่งจะต้องไม่ให้ครูมีภาระงานที่หนักเกินไปในแต่ละวัน เพราะจะทำให้ครูเกิดความรู้สึกเครียดในการปฏิบัติงาน เกิดความรู้สึกล

เหนื่อยหน่ายกับงานที่ทำทุกประเภทส่งผลให้คุณภาพชีวิตในการทำงานลดลง สถานศึกษาควรมีการมอบหมายงานให้ครูตามความรู้ความสามารถและความถนัด อย่างเหมาะสม เพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้จนสำเร็จต่อไป ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม ของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี ด้วยการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง เพื่อให้ได้คำตอบที่ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาในเชิงคุณภาพควบคู่ไปกับการวิจัยเชิงปริมาณโดยการสัมภาษณ์ เพื่อที่จะได้ทราบรายละเอียดระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูการทำงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี ให้ดียิ่งขึ้น

REFERENCES

- Bualoung, N. (2007). Quality of Worklife Framework. *Journal of Civil Servants*. 52(5), 11-18
- Delamotte, Y. & Takezawa Shin-ichi. (1984). *Quality of Working Life In International Perspective*. Switzerland: International Labor Organization
- Gilmer, B. Von H. (1966). *Fundament and Organization Behavior*. 2nd ed. Boston: Allyn ang Bacon

- Kerjcie, R. V. & Morgam, D.W. (1970). Determining Sample Size. New York: Harper Collins.
- Khajonsit, S. (1999). **A New Dimension of Student Affairs. 2: Student Development.** Bangkok: Kasetsart University. (in Thai)
- Kongphitayaphan, S. (2005). **Alternative: Teacher's Satisfaction with the Working Environment in Private Schools in Bangkok Metropolis Educational Service Area, Zone 1.** Bangkok: Suan Sunandha Rajabhat University. (in Thai)
- Lemtong, T. (2007). **Factors Affecting Job Disappointment of Teachers in Takuapa Municipality. Phang Nga Province.** Chon Buri : Burapha University. (in Thai)
- Maklach, C & Jackson, S.E. (1981). **Burnout in Organization Setting.** Applied Social Psychology Annual.
- Ouppasit, W. (2007). **Alternative: The State of Disheartenment of Primary School Teachers Under the Jurisdiction of the Office SakonNakhon Educational Service Areas.** Bangkok: Sakonnakhon Rajabhat University (in Thai)
- Rawiwan, C. (2009). **Alternative: The Relationships Between Personal Factors, Work Environment and the Self-Directed Learning Readiness of Primary School Teachers Under the Supervision of the Office of Kalasin Educational Service Area 3.** Bangkok: Ramkhamhaeng University. (in Thai)
- Treamphasit, S. (1998). **Factors Affecting Burnout of Administrators under the Office of Provincial Primary Education in Educational Region 12.** Bangkok: Master. Education (Education Administration) Burapha University. Chonburi (Thailand). Graduate School. (in Thai)
- Walton, R.E. (1974, May-june). "Improving the Quality of Work Life." **Harvard Business Review**, 7(3), 14-16.(1975). **Criteria for Quality of Work Life.** New York : Free Press
- Yookwan, K. (2005). **Alternative: A Study of The life Quality at Work of the Private School Teachers in Pranakorn Sri Ayudthaya.** Bangkok: Valaya Alongkorn Rajabhat University. (in Thai)
- Yoosuk. K. (1994). **Organizational Behavior.** Bangkok : Chulalongkorn University. (in Thai)
- Walton, R.E. (1974). "Improving the Quality of Work Life." **Harvard Business Review**, 7(3), 14-16.